

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХЕРСОНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ АГРАРНО-ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Кафедра Лісового та садово-паркового господарства

«ЗАТВЕРДЖУЮ»
Декан факультету Павло БОЙКО
« 1 » вересня 2021 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Основи фахової підготовки
(назва навчальної дисципліни)
освітній рівень бакалавр
(бакалавр, магістр)
спеціальність 206 Садово-паркове господарство
(шифр і назва спеціальності)
освітня програма Садово-паркове господарство
(назва освітньої програми)
факультет рибного господарства та природокористування
(назва факультету)

2021 – 2022 навчальний рік

Робоча програма Основи фахової підготовки для
(назва навчальної дисципліни)
здобувачів вищої освіти, що навчаються за освітньою програмою Садово-паркове господарство, спеціальністю 206 Садово-паркове господарство
(назва освітньої програми) (шифр і назва спеціальності)

Розробники: Семенюк С.К., к.б.н., доцент кафедри ЛСПГ
Лаврись В.Ю., асистент кафедри ЛСПГ
(автори, їхні посади, наукові ступені та вчені звання)

Робочу програму затверджено на засіданні кафедри лісового та садово-паркового господарства

Схвалено методичною комісією факультету рибного господарства та природокористування

Схвалено на Вченій раді факультету рибного господарства та природокористування

Протокол від « 1 » вересня 2021 року № 1

В.о.завідувача кафедри

« 01 » вересня 2021 року

(підпис)

(Ольга ДЕМЕНТЬЄВА)

(ім'я та прізвище)

Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність (напрямок підготовки), освітній рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 5,0	Галузь знань <u>20 «Аграрні науки та продовольство»</u> (шифр і назва)	<u>Обов'язкова компонента</u> ОК 12	
Змістових частин – 3	Спеціальність <u>206 Садово-паркове господарство</u>	Рік підготовки:	
Індивідуальне науково- дослідне завдання		1-й	-
Загальна кількість годин - 150		Семестр	
		1-й	-
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 3 самостійної роботи здобувача – 6	Освітній рівень: бакалавр	Лекції	
		32 год.	-
		Практичні, семінарські	
		32 год.	-
		Лабораторні	
		-	-
		Самостійна робота	
86 год.	-		
Індивідуальні завдання: год.			
Вид контролю: екзамен			

Примітка. Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної і індивідуальної роботи становить:
для денної форми навчання – 1:1,3

Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета. Вивчення дисципліни є загальним початком професійної підготовки майбутніх фахівців садово-паркового господарства, формування загального уявлення про галузь, основні напрямки і види робіт, які виконує спеціаліст садово-паркового господарства.

Основи фахової підготовки дають можливість спеціалістам, які розпочали навчання із напрямку підготовки садово-паркове господарство, докладно вивчити найбільш цікаві галузеві спеціалізації, види підприємств садово-паркового господарства, ознайомитись з основними видами робіт, які проводяться на галузевих підприємствах.

Надання здобувачам вищої освіти узагальнених теоретичних знань щодо обраної спеціальності та сфери їх застосування.

Завдання курсу. В результаті вивчення курсу «Основи фахової підготовки» здобувач опанувати такі **компетентності**:

Інтегральна компетентність:

Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми професійної діяльності у галузі вирощування декоративних рослин, проектування, створення та експлуатації об'єктів садово-паркового господарства або у процесі навчання, що передбачає застосування теорій і методів рослинництва, ландшафтної архітектури, садово-паркового будівництва та екології і характеризується комплексністю і екстремальністю умов півдня України.

Загальні компетентності

ЗК-1. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства, та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

ЗК-2. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

- ЗК-4.** Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.
- ЗК-6.** Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.
- ЗК-7.** Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.
- ЗК-8.** Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.
- ЗК-9.** Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.
- ЗК-11.** Навички здійснення безпечної діяльності.
- ЗК-12.** Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел

Фахові компетентності:

- ФК-1.** Здатність застосовувати знання зі спеціалізованих підрозділів науки (екології, ботаніки, дендрології, фізіології рослин, генетики та селекції декоративних рослин, ґрунтознавства міських екосистем тощо).
- ФК-2.** Здатність розмножувати та вирощувати посадковий матеріал декоративних рослин у відкритому і закритому ґрунті, проектування, створення і експлуатації об'єктів садово-паркового господарства.
- ФК-3.** Здатність проектувати, створювати й експлуатувати об'єкти садово-паркового господарства.
- ФК-4.** Здатність формувати й підтримувати в належному стані газонний покрив об'єктів садово-паркового господарства.
- ФК-5.** Здатність застосовувати інженерно-технічне обладнання на об'єктах садово-паркового господарства.
- ФК-6.** Здатність оцінювати, інтерпретувати та синтезувати теоретичну інформацію і практичні, виробничі й дослідні дані у галузі садово-паркового господарства.
- ФК-7.** Здатність проектувати, створювати та експлуатувати компоненти рослинних угруповань на об'єктах садово-паркового господарства.
- ФК-9.** Здатність формувати композиційні ансамблі об'єктів садово-паркового господарства.
- ФК-11.** Здатність зберігати та охороняти біологічне різноманіття на об'єктах садово-паркового господарства, підвищувати їх екологічний потенціал.
- ФК-12.** Здатність розробляти концептуальні та інноваційні проектні рішення з планування комплексних зелених зон міста, об'єктів ландшафтної архітектури та дизайну зовнішнього середовища.

ФК-13. Здатність продемонструвати знання та розуміння основних біологічних і агротехнологічних концепцій, теорій і правил вирощування посадкового матеріалу декоративних рослин, проектування, створення та експлуатації компонентів рослинних угруповань та інженерно-технічного обладнання в об'єктах садово-паркового господарства.

ФК-14. Здатність застосовувати знання екологічних і морфо-біологічних особливостей та розуміння фізіологічних процесів вирощування декоративних рослин відкритого і закритого ґрунту для розв'язання виробничих технологічних задач.

ФК-15. Здатність обчислювати та обробляти дослідні дані, пов'язані із інформацією вирощування посадкового матеріалу декоративних рослин, проектування, створення та експлуатації компонентів рослинних угруповань та інженерно-технічного обладнання в об'єктах садово-паркового господарства.

Програмні результати навчання (ПРН)

ПРН-2. Прагнути до самоорганізації та самоосвіти.

ПРН-3. Проводити літературний пошук українською та іноземними мовами і аналізувати отриману інформацію.

ПРН-4. Володіти професійними знаннями для вирішення завдань з організації та ведення садово-паркового господарства.

ПРН-5. Володіти на операційному рівні методами спостереження, опису, ідентифікації, класифікації, культивування декоративних рослин та рослинних садово-паркових угруповань, підтримання їх декоративності, стійкості і стабільності в умовах комплексної зеленої зони міста.

ПРН-6. Розуміти та застосовувати законодавчі акти, нормативно-довідкові матеріали, організаційно-управлінську документацію з організації та ведення садово-паркового господарства, знання з економіки та права для забезпечення ефективної виробничої діяльності.

ПРН-7. Володіти навичками працювати самостійно та як лідер, отримувати результат за обмеженого часу з наголосом на професійну сумлінність під час вирощування

декоративних рослин у відкритому і закритому ґрунті, проектування, створення та експлуатації об'єктів садово-паркового господарства.

ПРН-8. Уміти кваліфіковано застосовувати технології вирощування посадкового матеріалу декоративних рослин у відкритому і закритому ґрунті.

ПРН-9. Проектувати та організовувати заходи із вирощування садивного матеріалу декоративних деревних рослин відкритого і закритого ґрунту та формувати об'єкти садово-паркового господарства відповідно до сучасних наукових методик і вимог замовника.

ПРН-10. Проектувати та організовувати заходи з вирощування садивного матеріалу декоративних трав'яних та квіткових рослин відкритого і закритого ґрунту та формувати об'єкти садово-паркового господарства відповідно до сучасних наукових методик і вимог замовника.

ПРН-11. Координувати, інтегрувати та удосконалювати організацію виробничих процесів у садово-парковому господарстві.

ПРН-12. Планувати ефективно час для отримання необхідних результатів у виробництві.

ПРН-13. Результативно працювати у колективі.

ПРН-14. Виконувати чітко та якісно професійні завдання, удосконалювати технологію їх виконання та навчати інших.

ПРН-15. Організувати результативні та безпечні умови праці.

Програма навчальної дисципліни

Змістова частина 1. «Навчальний процес у «ХДАЕУ»»

Тема 1. Принципи академічної доброчесності. Організація навчального процесу у ХДАЕУ. Принципи академічної доброчесності. Права та обов'язки здобувачів вищої освіти.

Тема 2. Інформаційна культура здобувачів вищої освіти. Загальні правила роботи з книгою. Особливості реферування та роботи з навчальною літературою, практика конспектування лекцій. Робота над курсовими та кваліфікаційними роботами. Наукова робота. Організація самостійної роботи. Бюджет часу здобувачів та його планування. Бібліотечні каталоги як засоби пошуку необхідної літератури. Особливості реферування та роботи з науковою літературою. Гігієна розумової праці.

Тема 3. Коротка історія ХДАЕУ та кафедри лісового та садово-паркового господарства. Коротка історія та сучасна структура ХДАЕУ та кафедри лісового та садово-паркового господарства. Видатні діячі лісової науки, які внесли вагомий вклад у розвиток лісової галузі.

Змістова частина 2. Основи лісового господарства як базису садово-паркового господарства.

Тема 4. Історія становлення лісового господарства в Україні. Ліс, як екологічна складова планети. Основні терміни та визначення. Історія виникнення лісового господарства в Україні.

Тема 5. Історія виникнення лісового господарства в Україні. Формування лісового господарства. Періоди розвитку. Видатні вчені.

Тема 6. Поняття про лісознавство і лісівництво. Предмет і методологія лісознавства і лісівництва. Коротка історія лісознавства і лісівництва.

Тема 7 Категорії лісів. Користування лісом.

Значення та правові основи використання лісів. Лісова типологія. Бонітет лісових насаджень. Районування. Порядок ведення державного лісового кадастру.

Тема 8. Поняття про екологію лісів.

Лісова екологія та її основні поняття. Лісова екологія та її основні поняття. Характеристика лісових біоценозів та екосистем. Основи екологічної класифікації рослин та структура біоценозів. Лісова екосистема.

Змістова частина 3. Сьогодення садово-паркового господарства

Тема 9. Поняття про садово-паркове господарство.

Закони та державна підтримка галузі. Функції садово-паркового мистецтва. Структура діяльності в сучасному садово-парковому мистецтві. Форми та засоби збереження культури садово-паркового мистецтва

Тема 10. Історія садово-паркового мистецтва. Головні напрямки садово-паркового мистецтва. Сади Стародавнього Сходу. Сади Великих Моголів Індії. Сади і парки Сходу. Коротка історія садово-паркового господарства України. Загальна характеристика парків України. Організаційна структура парків України.

Тема 11. Поняття про ландшафтне мистецтво. Поняття ландшафтного мистецтва. Специфіка, основні поняття і об'єкти ландшафтної архітектури.

Тема 12. Сучасний стан садово-паркового господарства в Україні. Роль і місце галузі в народному господарстві України. Перспективи розвитку.

Тема 13. Елементи садово-паркових композицій. Класифікація об'єктів садово-паркового мистецтва. Основні принципи побудови садово-паркових ландшафтів різних планувальних стилів: алеї, солітер, групи, масив, поляна, газон, рядові посадки, живі огорожі, куртини, гаї, рокарій і альпінарій і т.д.

Тема 14. Природно-заповідний фонд України та його характеристика

Основні терміни та визначення. Біосферні заповідники. Природні заповідники. Національні парки. Регіональні ландшафтні парки. Заказники. Заповідні урочища. Пам'ятки природи. Сучасний стан ПЗФ України, проблеми та перспективи розвитку. Управління у сфері охорони ПЗФ. ПЗФ Херсонської області. Пам'ятки природи місцевого значення.

Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	денна форма						Заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	п	лаб	інд	с.р.		л	п	лаб	інд	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Змістова частина 1. Навчальний процес у ХДАЕУ												
Тема 1. Принципи академічної доброчесності. Організація навчального процесу у ХДАЕУ.	9	2	2	-	-	5	-	-	-	-	-	-
Тема 2. Інформаційна культура здобувачів вищої освіти.	9	2	2	-	-	5	-	-	-	-	-	-
Тема 3. Коротка історія ХДАЕУ та кафедри лісового та садово-паркового господарства.	11	2	4	-	-	5	-	-	-	-	-	-
Разом за змістовою частиною 1	29	6	8			15						
Змістова частина 2. Основи лісового господарства як базису садово-паркового господарства.												
Тема 4. Історія становлення лісового господарства в Україні	16	2	2	-	-	6	-	-	-	-	-	-
Тема 5. Лісове господарство України.	12	2	2	-	-	6	-	-	-	-	-	-
Тема 6. Поняття про лісознавство і лісівництво.	12	2	2	-	-	6	-	-	-	-	-	-
Тема 7. Категорії лісів. Користування лісом.	12	2	2	-	-	6	-	-	-	-	-	-
Тема 8. Поняття про екологію лісів.		2	4	-	-	4	-	-	-	-	-	-
Разом за змістовою частиною 2	58	10	12			28						
Змістова частина 3. Сьогодення садово-паркового господарства												

Тема 9. Поняття про садово-паркове господарство.	16	2				5						
Тема 10. Історія садово-паркового мистецтва.	16	6	4			14						
Тема 11. Поняття про ландшафтне мистецтво.	12	2	2			6						
Тема 12. Сучасний стан садово-паркового господарства в Україні		2	2			6						
Тема 13. Елементи садово-паркових композицій.		2	2			6						
Тема 14. Природно - заповідний фонд України та його характеристика		2	4			6						
Разом за змістовим модулем 3	63	16	14	-	-	43	-	-	-	-	-	-
Усього за I семестр	150	32	32	-	-	86						
Усього годин	150	32	32	-	-	86	-	-	-	-	-	-

12
Теми лекційних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Принципи академічної доброчесності. Організація навчального процесу у ХДАЕУ.	2
2	Інформаційна культура здобувачів вищої освіти.	2
3	Коротка історія ХДАЕУ та кафедри лісового та садово-паркового господарства.	2
4	Поняття про ліс.	2
5	Історія виникнення лісового господарства в Україні.	2
6	Поняття про лісознавство і лісівництво.	2
7	Категорії лісів. Користування лісом.	2
8	Поняття про екологію лісів.	2
9	Поняття про садово-паркове господарство.	2
10-12	Історія садово-паркового мистецтва.	6
13	Поняття про ландшафтне мистецтво.	2
14	Сучасний стан садово-паркового господарства в Україні	2
15	Елементи садово-паркових композицій.	2
16	Природно-заповідний фонд України та його характеристика	2
Разом		32

Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Принципи академічної доброчесності.	2
2	Інформаційна культура здобувачів вищої освіти.	2
3	Коротка історія ХДАЕУ та кафедри лісового та садово-паркового господарства.	2
5	Лісовий фонд Планети та України, його основні особливості.	2
6	Організація і розвиток лісового господарства. Сучасні проблеми лісового господарства в Україні та шляхи їх вирішення.	2
7	Лісовпорядкування	2
8	Видатні діячі в лісовому господарстві	2
9	Історія озеленення. Сади Стародавнього світу. Стародавній Єгипет. Висячі сади Вавилону. Ассирійські сади. Історія озеленення. Ландшафтне мистецтво другої половини ХІХ – першої половини ХХ ст.	4
11	Поняття про ландшафтне мистецтво.	2
12	Сучасність садово-паркового господарства	2
13	Елементи садово-паркових композицій. Класифікація об'єктів садово-паркового мистецтва	2
14	Характеристика природно-заповідного фонду України. Об'єкти ПЗФ.	2
Разом		32

Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Принципи академічної доброчесності.	5
2	Інформаційна культура здобувачів вищої освіти.	5
3	Історія виникнення та розвиток спеціальності	5
4	Суть та завдання основних лісівничих дисциплін	6
5	Основні функції лісів, застосування продукції лісу в народному господарстві	6
6	Основні положення «Лісового» кодексу України	6
7	Характеристика лісового фонду європейських держав та лісистість їх територій	6
8	Відповідальність за порушення лісового законодавства	6
9	Правила поліпшення якісного складу лісів.	4
10	Історія озеленення. Сади стародавнього світу	5
11	Історія озеленення. ландшафтне мистецтво другої половини ХІХ – першої половини ХХ ст.	6
12	Послідовність виконання робіт на садово-парковому об'єкті	8
13	Ландшафтний дизайнер сьогодення	6
14	Ландшафтна архітектура в садово-парковому будівництві	6
15	Зелені насадження різного функціонального призначення	6
16	Найвизначніші пам'ятки садово – паркового мистецтва	6
Разом		86

Методи навчання

Під час лекцій використовуються інформаційно-повідомляючий, пояснювально-ілюстративний, пояснювально-спонукальний, проблемний методи викладення теоретичного матеріалу.

Самостійна робота з засвоєння теоретичного матеріалу, при виконанні завдань для поточного і модульного контролю передбачає використання пошукового методу та аналітико-синтетичного.

Практичні заняття передбачають усні доповіді здобувачів, бесіду, при аналізі наочного матеріалу використовуються пояснювальний та репродуктивний методи, а при проведенні досліджень в природі, виконанні розрахунки.

Методи контролю

Поточний контроль – доповіді на семінарських заняттях, опитування, виконання самостійних завдань проблемно-творчого характеру.

Модульний контроль – виконання тестових завдань (контрольна робота).

Підсумковий контроль – питання з відкритими відповідями (екзамен)

Розподіл балів, які отримують здобувачі

Поточне оцінювання і контроль змістових частин (бали)																Екзаме н	Підсум кова оцінка
Змістова частина №1			Змістова частина №2					Змістова частина №3									
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9	T10	T11	T12	T13	T14	T15	T16	40	100
3	3	7	3	3	3	3	7	3	3	3	3	3	3	3	7		

Шкала оцінювання

Шкала рейтингу ХДАЕУ	Оцінка за шкалою ЄКТС	Оцінка за національною шкалою	
90-100	A	Відмінно	зараховано
82-89	B	Добре	
74-81	C		
64-73	D	Задовільно	
60-63	E		
35-59	FX	Незадовільно	не зараховано
1-34	F	Незадовільно (з обов'язковим повторним вивченням курсу)	

Методичне забезпечення

Папка з навчально-методичним комплексом, програмою, конспектом лекцій, мультимедійні презентації та наукова і навчальна література з дисципліни.

Рекомендована література

Базова

1. Кучерявий В. П. Озеленення населених місць : підручник. Львів : Світ, 2005. 456 с.
2. Сенько Є. І. Організація, планування та управління на підприємствах лісового і садово-паркового господарств : навч. посіб. Київ : Знання, 2012. 487 с.
3. Свириденко В. Є., Бабіч О. Г. Лісівництво : підручник. Київ : Арістей, 2008. 544 с.
4. Плугатар Ю. В., Бойко П. М., Шевчук В. В., Бойко Т. О., Екологічне лісознавство : навч. посіб. Херсон : Грінь Д. С., 2014. 246 с
5. Топольний, Ф. П. Ліс та його ресурси : навчальний посібник. 2-ге вид., доп. Кіровоград : КНТУ, 2007. 152 с
6. Основи фахової підготовки: навчальний посібник / О. Токарева, П. Лакида. Київ: ЦП «КОМПРИНТ», 2020. 160 с.

Додаткова література

1. Белочкина Ю.В. Ландшафтний дизайн. Х.: Фолио, 2006. 317 с.
2. Білоконь Ю.М. Функція та структура форми в регіональному плануванні. К.: Укрархбудінформ, 2002. 97 с.
3. Білоус В.І. Садово-паркове мистецтво: Коротка історія розвитку та методи створення художніх садів. К.: Наук. Світ, 2001. 299с.
4. Боговая И.О. Озеленение населенных мест. М.: ВО "Агропромиздат", 1990. 239 с.
5. Гарнизоненко Т.С. Справочник современного ландшафтного дизайнера. Ростов-на-Дону: Феникс, 2005. 313 с.
6. Голуб Н.П., Іщук Л.П., Величко Ю.А. Декоративні рослини Уманського державного аграрного університету. Деревя, кущі, ліани. Умань : «ВІЗАВІ» (СПЛ Сочінський), 2009. 207с.

Інформаційні ресурси

1. Ландшафтний дизайн України. URL: <https://sad.ukrbio.com/ua>
2. Компанія ландшафтного дизайну «Магія саду». URL: <https://landshaftdesign.kiev.ua>
3. Домашні квіти, плодіві дерева та кущі. URL: <https://rastenievod.com>
4. Ландшафтний дизайн «Садка». URL: <http://sadkodesign.com.ua/>
5. Лісовий кодекс України (Відомості Верховної Ради України (ВВР), 1994, № 17, ст.99): редакція від 01.01.2015 р. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/3852-12>.
6. Наказ Державного комітету лісового господарства України від 23 грудня 2009 р. № 364 Про затвердження Правил рубок головного користування URL:<http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0085-10>.
7. Постанова КМУ від 22 жовтня 2008 р. N 929 Про затвердження Правил рубок головного користування в гірських лісах Карпат URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/929-2008-%D0%BF>